

**Ādažu novada
ilgtspējīgas attīstības stratēģijas (2013.-2037.)
telpiskās attīstības perspektīvas īstenošanas
monitoringa ziņojums, 2016.gads**

Ādažu novada dome

Ādaži, 2016

Saturs

Saturs	1
Ievads	3
1. Pārskats par Ādažu novada telpiskās attīstības perspektīvas īstenošanu.....	4
1.1 Stratēģiskais mērķis „1. Sakopta, droša un veselīga dzīves vide”	4
1.2 Stratēģiskais mērķis „2. Saimnieciskā darbība (Uzņēmējdarbības vides aktivizēšana)”	5
1.3 Stratēģiskais mērķis „3. Iedzīvotāju izaugsme”	6
1.4 Stratēģiskais mērķis „4. Ilgtspējīga attīstība”	7
Secinājumi	8

Ievads

Ādažu novada dome 2013.gada 23.jūlijā pieņēma lēmumu par Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas gala redakcijas apstiprināšanu. Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija (2013.-2037.) ir novada ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikts novada ilgtermiņa attīstības redzējumu, mērķi, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva. Stratēģija hierarhiski ir augstākais pašvaldības plānošanas dokuments, kas veido ilgtermiņa ietvaru Ādažu novada attīstības programmai 2016.-2022.gadam un Rīgas rajona Ādažu novada (pagasta) teritorijas plānojumam 2006.-2012. (ar 2009. gada grozījumiem).

Stratēģijas īstenošanas uzraudzības nepieciešamību nosaka 13.10.2011. likuma „Teritorijas attīstības plānošanas likums” (stājās spēkā 01.12.2011.) 12.panta 3.daļa. Rezultatīvie rādītāji un uzraudzības pārskatu sagatavošanas biežums noteikts stratēģijas 2.2.nodaļā un sadaļā „Īstenošana un uzraudzība”.

Pārskats par Ādažu novada telpiskās attīstības perspektīvas īstenošanu tiek gatavots reizi trīs gados. 2016.gadā tika sagatavots pirmais Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas monitoringa ziņojums.

Monitoringa ziņojumu sagatavoja Ādažu novada Attīstības un investīciju daļa.

1. Pārskats par Ādažu novada telpiskās attīstības perspektīvas īstenošanu

1.1 Stratēģiskais mērķis „1. Sakopta, droša un veselīga dzīves vide”

Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā noteiktais mērķis paredz nodrošināt ikvienam iedzīvotājam tādu dzīves vidi, kas sekmē viņa labklājību, ģimenes veidošanu, mobilitāti, pietiekoši plašu sabiedrisko un komunālo pakalpojumu pieejamību, drošību, vēlmi pavadīt novadā savu brīvo laiku, iesaistīties vietējā kultūras dzīvē. Mērķa īstenošana paredz, ka novada teritorija ir sakopta.

Mērķa sasniegšanas novērtēšanai tika izvirzīti 2 rādītāji.

Tabula 1 Stratēģiskā mērķa „1. Sakopta, droša un veselīga dzīves vide” sasniegšanas novērtējumā izmantotie indikatori un to rādītāji

Indikators	Rādītāji					Tendence
	bāzes gads	vērtība	2013.g.	2014.g.	2015.g.	
Asfaltēti valsts un pašvaldības ceļi un ielas (%)	2011.	36	35,8	35,8	35,8	nemainās
Centralizētu ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas pakalpojumu pieejamība apdzīvotajās vietās (%) (iedzīvotāju)						
mājsaimniecības, kas pieslēgušās centralizētajai ūdensapgādes sistēmai (%)	2011.	39	39	38	38	samazinās
mājsaimniecības, kas pieslēgušās centralizētajai notekūdeņu savākšanas sistēmai (%)	2011.	34	34	33	36	palielinās

Mērķa sasniegšanu sekmēja Ādažu novadā īstenotie ar ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstību saistītie projekti:

- 2012.gada jūlijā tika uzsākts un 2015.gadā pabeigts projekts „Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Baltezerā”, kas tika īstenots sadarbībā ar Garkalnes novada domi. Projekta mērķis – jaunu kanalizācijas tīklu un kanalizācijas sūkņu staciju izbūve, palielinot kanalizācijas pakalpojuma pārklājumu, kā rezultātā Lielajā un Mazajā Baltezerā vairs netiek novadīti piesārņoti notekūdeņi, kas atbilstoši Eiropas Savienības prasībām nodrošinās apkārtējās vides aizsardzību pret piesārņojumu, ko radītu neattīrītu vai nepietiekami attīrītu notekūdeņu nonākšana Lielajā un Mazajā Baltezerā, kas ir dzeramā ūdens ņemšanas vieta. Projekta kopējās izmaksas: 10,231 milj. EUR, no kurām ES Kohēzijas fonda un valsts budžeta līdzfinansējums veidoja 7,558 milj. EUR.
- 2012.gada jūlijā, ņemot vērā projekta „Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Ādažos” ietvaros radušos finanšu ietaupījumus, tika uzsākta projekta II kārtā, kura

noslēdzās 2014.gadā un kuras mērķis bija jaunu ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu izbūve, esošo tīklu rekonstrukcija, ūdensapgādes sistēmas sacilpošana, nodrošinot drošu un stabilu ūdens piegādi, kā arī ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojuma pārklājuma palielināšana, lai atbilstoši Eiropas Savienības prasībām būtiski uzlabotu ūdenssaimniecības pakalpojumu kvalitāti, nodrošinātu attīrīta un kvalitatīva dzeramā ūdens padevi iedzīvotājiem, un nodrošinātu apkārtējās vides aizsardzību pret piesārņojumu, ko radītu neattīrītu vai nepietiekami attīrītu notekūdeņu nonākšana vidē. Projekta kopējās izmaksas: 3,326 milj. EUR, no kurām ES Kohēzijas fonda un valsts budžeta līdzfinansējums veidoja 2,228 milj. EUR.

Ādažu novadā esošo ceļu kopgarums kopš 2013.gada un ceļu/ielu ar melno segumu īpatsvars koējā infrastruktūras bilancē nav daudz mainījies.

1.2 Stratēģiskais mērķis „2. Saimnieciskā darbība (Uzņēmējdarbības vides aktivizēšana)”

Mērķis virzīts konkurētspējīgas un daudzveidīgas uzņēmējdarbības vides veidošanai. Mērķa īstenošana paredz, ka novadā ir attīstītas industriālās teritorijas, kur ir nodrošināta uzņēmējdarbībai nepieciešamā atbalsta infrastruktūra un kur tiek stimulētas dažādas ekonomiskās aktivitātes, ir attīstīti mazie uzņēmumi.

Mērķa sasniegšanas novērtēšanai tika izvirzīti 2 rādītāji.

Tabula 2 Stratēģiskā mērķa „2. Saimnieciskā darbība (Uzņēmējdarbības vides aktivizēšana)” sasniegšanas novērtējumā izmantotie indikatori un to rādītāji

Indikators	Rādītāji					Tendence
	bāzes		2013.g.	2014.g.	2015.g.	
	gads	vērtība				
Reģistrēto uzņēmumu skaits	2011.	136	104	116	96	samazinās
Uzņēmumu skaits uz 1000 iedzīvotājiem	2011.	65	84	86	92	palielinās

Ādažu novads ir strauji augošs un aktīvs. Ādaži kā saimnieciski attīstīts apvidus jau bijis pazīstams daudzus gadus, arī šobrīd uzņēmējdarbība attīstās vairākos virzienos – ir gan ražotāji, gan pakalpojumu sniedzēji, gan liels skaits tirdzniecības uzņēmumu.

Kaut arī attiecīgajā gadā reģistrēto uzņēmumu skaitam katru gadu nav tendence palielināties, kopējais Ādažu novadā reģistrēto uzņēmumu skaits pieaug un uz 2015.gada beigām tas pārsniedza 1130. Uzņēmumu skaits uz 1000 iedzīvotājiem katru gadu pieaug, neskatoties uz to, ka pastāvīgi palielinās arī novadā deklarēto iedzīvotāju skaits.

Kopš 2014.gada marta Ādažu novada Attīstības un investīciju daļa koordinē uzņēmējdarbības attīstību novadā, t.sk., konsultācijas un semināru organizēšanu par uzņēmējiem aktuāliem jautājumiem, t.sk., arī par ES fondu piesaistes iespējām, kā arī apkopo un analizē informāciju par novada uzņēmējiem. Lai sekmētu uzņēmējdarbības attīstību turpmāko gadu laikā, Ādažu novada dome plāno īstenot ES struktūrfondu līdzfinansētus projektus ražošanas zonu attīstībai Muižas ielā un Eimuros.

1.3 Stratēģiskais mērķis „3. Iedzīvotāju izaugsme”

Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā noteiktais mērķis nosaka, ka iedzīvotāji ir lielākā novada vērtība. Mērķa īstenošana sekmē to, ka novada teritorijā ir attīstīta nepieciešamā infrastruktūra, lai iedzīvotāji šeit gribētu dzīvot, strādāt un atpūsties. Ikvienam ir iespēja iegūt pirmsskolas izglītību, vispārējo izglītību, interešu izglītību, profesionālo izglītību un mūžizglītību, saņemt sociālos un veselības pakalpojumus. Novadā dzīvo un strādā kvalificēts un darba tirgū pieprasīts darbaspēks. Iedzīvotāji ir aktīvi savas dzīves vides uzlabošanā, aktīvi iesaistās sabiedriskajās aktivitātēs, labprāt pavada brīvo laiku novada teritorijā. Cilvēku skaits novadā turpina pieaugt.

Mērķa sasniegšanas novērtēšanai tika izvirzīti 4 rādītāji.

Tabula 3 Stratēģiskā mērķa „3. Iedzīvotāju izaugsme” sasniegšanas novērtējumā izmantotie indikatori un to rādītāji

Indikators	Rādītāji					Tendence
	bāzes		2013.g.	2014.g.	2015.g.	
	gads	vērtība				
Iedzīvotāju skaits	2011.	9905	10294	10627	10897	palielinās
Demogrāfiskā slodze	2011.	500	531	563	581	palielinās
Izglītojamo skaits vispārējā izglītības iestādē	2010./2011.	991	1035	1136	1250	palielinās
Bezdarba līmenis, %	2011.	4,9	3,0	3,3	3,1	samazinās

Kā liecina statistiskas dati, Ādažu novads ir viens no retajiem novadiem Latvijā, kur iedzīvotāju skaitam ir tendence katru gadu pieaugt. Ādažu novada teritorijā 2015.gada beigās bija deklarēti 10897 iedzīvotāji. Ja vērtē iedzīvotāju skaita pieaugumu pa ciemiem laika posmā no 2011.līdz 2015.gadam, redzams, ka visos ciemos, izņemot Birzniekus, iedzīvotāju skaitam bija tendence palielināties.

Demogrāfiskā slodze ir rādītājs, kas uzrāda, cik iedzīvotāju ir darbaspējas vecumā (15-64), salīdzinot ar tiem, kuru vecums ir virs (64+) un zem darbaspējas vecuma (0-15) uz 1000 iedzīvotājiem. Augsta demogrāfiskā slodze nozīmē zemu darbaspējas vecuma iedzīvotāju īpatsvaru. Ādažu novadā demogrāfiskā slodze ar katru gadu palielinās, tomēr informācija par iedzīvotāju vecumstruktūru liecina, ka demogrāfiskās slodzes līmeni Ādažu novadā būtiski palielina iedzīvotāju skaits līdz darbaspējas vecumā.

Katru gadu palielinās izglītojamo skaits Ādažu vidusskolā, kas ir lielākā lauku vidusskola Latvijā. Lai nodrošinātu pieprasījumu pēc vispārējās izglītības Ādažu novadā, tuvāko gadu laikā būs nepieciešams izbūvēt papildus mācību īstenošanu vietu.

Vidējais bezdarba līmenis (bezdarbnieku skaits darbaspējas vecuma iedzīvotāju kopskaitā) novada teritorijā ir bijis ievērojami zemāks nekā valstī, Rīgā vai Pierīgas reģionā vidēji, turklāt katru gadu tas arvien samazinās. Kā liecina Nodarbinātības valsts aģentūras apkopotā informācija, uz 31.12.2015. 64% bezdarbnieku Ādažu novadā ir sievietes.

Tas, lai iedzīvotājiem palielinātos vēlme dzīvot, strādāt un atpūsties Ādažu novadā, pašvaldība īsteno vairākas iniciatīvas:

- Iedzīvotāju iniciatīvu atbalsta konkurss „Sabiedrība ar dvēseli” – kopš 2013.gada.
- Pašvaldības līdzfinansējums daudzdzīvokļu dzīvojamo māju energoefektivitātes pasākumu veikšanai – kopš 2013. gada.
- Pašvaldības līdzfinansējums daudzdzīvokļu dzīvojamām mājām piesaistīto zemesgabalu labiekārtošanai – kopš 2015.gada.

1.4 Stratēģiskais mērķis „4. Ilgtspējīga attīstība”

Mērķis paredz uzlabot cilvēku dzīves apstākļus, saglabājot dabu un vidi, tāpēc tiek respektēta daba, kas apgādā cilvēkus ar resursiem un visu nepieciešamo dzīvei. Novada teritorija tiek efektīvi pārvaldīta. Iedzīvotāji aktīvi iesaistās pašvaldības attīstības plānošanā un vēlas dzīvot Ādažu novadā. Uzņēmumi darbojas, izmantojot mūsdienīgas, inovatīvas tehnoloģijas.

Mērķa sasniegšanas novērtēšanai tika izvirzīti 3 rādītāji.

Tabula 4 Stratēģiskā mērķa „4. Ilgtspējīga attīstība” sasniegšanas novērtējumā izmantotie indikatori un to rādītāji

Indikators	bāzes		Rādītāji			Tendence
	gads	vērtība	2013.g.	2014.g.	2015.g.	
Teritorijas attīstības indekss	1,741	2011.	1,826	1,676	nav datu	samazinās
Pašvaldības budžeta ieņēmumi, EUR	9 303 151	2011.	11 093 753	12 593 977	12 233 486	palielinās
IIN ieņēmumi uz 1 iedzīvotāju, EUR	602	2011.	683	722	704	palielinās

Ādažu novads attīstības ziņā tiek novērtēts kā viens no attīstītākajiem Latvijā.

Ādažu novada budžeta ienākumi līdz 2014.gadam pieauga vidēji ar 9% pieauguma tempu, savukārt 2015.gadā plānotie budžeta ieņēmumi bija 12 233 486 EUR – par 3% mazāki kā iepriekšējā gadā, kas liecināja par nepieciešamību piesardzīgāk plānot ilgtermiņa aktivitātes un investīciju projektus. Pašvaldības budžeta ieņēmumus veido galvenokārt ieņēmumi no iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN), kā arī citi nodokļu ieņēmumi. Pašvaldības budžeta līdzekļi 2015.gadā galvenokārt (47%) tiek tērēti izglītībai, teritoriju un mājokļu apsaimniekošanai (nedaudz vairāk kā ¼ daļa).

IIN uz 1 iedzīvotāju netieši raksturo iedzīvotāju dzīves līmeni, kā arī norāda uz teritorijas attīstības iespējām, jo ir galvenais pašvaldības ieņēmumu avots. Nākotnē tiek pieļauts gan iedzīvotāju ienākuma nodokļa, gan arī nekustamā īpašuma nodokļa pieaugums, jo novads centīsies piesaistīt arvien vairāk jaunus uzņēmējus un iedzīvotājus, kuri pašvaldības teritorijā vēlētos būvēt dzīvojamās mājas, tā izvēloties Ādažu novadu par pastāvīgo dzīvesvietu.

Secinājumi

Ādažu pašvaldības attīstības vispārējais mērķis ir panākt, lai Ādažu novads kļūst par ilgtspējīgi attīstītu teritoriju, kur ir nodrošināta novada iedzīvotāju labklājība – ir pieejami izglītības, sociālie un veselības pakalpojumi, nodrošinātas darba vietas, droša un labiekārtota dzīves vide, iespēja kvalitatīvi atpūsties –, kas ir saimnieciski aktīva, ar attīstītu mūsdienīgu infrastruktūru un pievilcīga investīcijām. Novada līdzsvarotai un konkurētspējīgai izaugsmei ir svarīgi novada attīstību virzīt konkrētu mērķu sasniegšanai.

Ādažu novada ilgtspējīga attīstības stratēģija (2013.-2037.) ir novada ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikts novada ilgtermiņa attīstības redzējumu, mērķi, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva.

Ilgspējīgas attīstības stratēģijā noteikti 4 stratēģiskie mērķi:

1. Sakopta, droša un veselīga dzīves vide;
2. Saimnieciskā darbība (Uzņēmējdarbības vides aktivizēšana);
3. Iedzīvotāju izaugsme;
4. Ilgtspējīga attīstība.

To sasniegšanu raksturo rezultatīvie rādītāji. Veiktā mērķu rādītāju analīzes dinamika liecina, ka visos mērķos notiek salīdzinoši sekmīga virzība uz nospraustā mērķa sasniegšanu.

Monitoringa ziņojums ietver dažādu datu un informācijas analīzi. Tajā tika izmantoti šādi informācijas avoti:

- Ādažu novada domes publiskie pārskati (par 2013. un 2014. gadu).
- Ādažu novada domes iestāžu, uzņēmumu un struktūrvienību sniegtā informācija.
- Nodarbinātības valsts aģentūras sniegtā informācija.
- Valsts reģionālās attīstības aģentūras sniegtā informācija.
- Valsts kases apkopotā informācija.
- Centrālās statistikas pārvaldes apkopotā informācija.
- SIA „Lursoft IT” sniegtā informācija.